

Vastgesteld in de bestuursvergadering van 8 maart 2019.

Jaarplan 2019

Het Jaarplan 2019 van Heemschut komt voort uit het Beleidsplan 2014-2018 van de vereniging. In het Jaarplan legt het bestuur de doelen vast die zij in de komende periode wil realiseren. Het jaarplan focust behalve op de lopende taken ook op nieuwe taken en taken die speciale aandacht en/of extra inspanning vragen.

Het Jaarplan 2019 gaat uit vooral van de taken van het bestuur en het landelijk bureau. Naast de reguliere taken met betrekking tot 'going concern' (o.a. ledenadministratie, excursies, website, tijdschrift, nieuwsbrieven, jaarverslag, financiën, bestuursvergaderingen, ALV) zijn er op verschillende gebieden aandachtsterreinen waarvan het de bedoeling is dat deze in 2019 specifiek worden gevolgd, waaraan wordt deelgenomen, of uitvoering wordt gegeven.

De taken van de (provinciale) commissies en werkgroepen zijn gericht op het - indien mogelijk samen met lokale organisaties - handelend optreden bij bedreigd erfgoed (re-actief), maar ook op het pro-actief inspelen op ontwikkelingen in visievorming en beleid bij (provinciale en lokale) overheden. Met name dit laatste is, onder meer door de introductie van de Omgevingswet en de veranderde wijze van inspraak en bezwaar maken en ons beleid om meer pro-actief te werken, een steeds belangrijker issue.

Heemschut Academie

Onder de noemer Heemschut Academie worden alle activiteiten voor vrijwilligers, leden en introducees gebundeld, waaronder de eigen kennisbijeenkomsten, bijeenkomsten en opleidingen van anderen en activiteiten in het kader van het project Nationale Kerkenaanpak.

Belangenbehartiging

Beleid overheden

In maart 2019 vinden de provinciale verkiezingen plaats. Heemschut zet samen met de FIM en Kunsten '92 er middels mailings en pamfletten op in dat erfgoed wordt meegenomen in verkiezingsprogramma's en coalitie-akkoorden.

Uitwerking Erfgoed Telt

Najaar 2018 is de Visiebrief Erfgoed Telt vastgesteld door de Tweede Kamer. In de uitwerking hiervan zal Heemschut met name inzetten op betrokkenheid bij enkele onderwerpen, waaronder Religieus Erfgoed (zie hieronder) en vrijwilligers.

Religieus Erfgoed

In het project Nationale Kerkenaanpak, waarin Heemschut met andere partijen in 2018 heeft vastgelegd te participeren, zal in het kader van de Heemschut-Academie middels een financiële bijdrage vanuit de RCE worden ingezet op lokale en regionale bijeenkomsten. Dit met als doel vrijwilligers binnen en buiten Heemschut met elkaar in verbinding te brengen, te informeren en te inspireren om het (laten) opstellen van Kerkenvisies onder de aandacht te brengen bij gemeenten.

Post '65 erfgoed

In 2018 is de Werkgroep Post '65 architectuur door het bestuur geformaliseerd. Iconen van de jongste periode van architectuur worden bedreigd of niet (voldoende) gewaardeerd. Heemschut zet via (ondersteuning door het landelijk bureau van) de commissie in op inventarisatie, onderzoek, debat en waardering van erfgoedwaarden uit deze periode op het gebied van stedenbouw, architectuur en landschap.

Waterschapserfgoed

Het belang van erfgoed bij Waterschappen is een nieuw onderwerp dat in 2018 landelijk is geagendeerd. In 2019 dient vanuit de commissies hier aandacht aan te worden besteed.

Bescherming interieur(ensembles)

Hoewel de Erfgoedwet aanwijzing van interieurensembles mogelijk maakt, is de aanwijzing van verzamelingen, behorend bij rijksmonumenten, nog niet tot stand gekomen. Heemschut zet in op betere bescherming van historische interieurs door samen met landelijke partners te blijven focussen op aanwijzing door de minister van een aantal waardevolle interieurensembles, in overleg met o.a. de eigenaren.

Energietransitie en erfgoed

Heemschut zal zich moeten buigen over (standpunten ten aanzien van) de gevolgen van de energietransitie voor ons erfgoed. Dit mede vanwege de grote ruimtelijke vraagstukken rond windturbines, zonneweiden en zonnepanelen op daken van monumentale gebouwen, maar ook m.b.t. verduurzaming van de (historische) omgeving. In 2019 zal een Visie hierop worden vastgesteld.

Mobiel Erfgoed

Mobiel erfgoed blijkt een ondergeschoven sector binnen het erfgoedveld. Het ontbreekt aan coördinatie en professionalisering van organisaties, maar ook ontbreekt bescherming van geïnventariseerde objecten. Heemschut zal in vervolg op acties rond rijtuigen en het watervliegtuig Catalina trachten een bijdrage te leveren aan versterking van dit veld.

Immaterieel erfgoed

Het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed heeft in 2018 een Kennisagenda uitgebracht rondom immaterieel erfgoed. Omdat er steeds meer verbinding met en aansluiting wordt gezocht op de gebouwde omgeving, zal Heemschut hier - op een bescheiden wijze - een verkennende bijdrage in de discussie kunnen leveren.

Omgevingswet

Samen met partners zet Heemschut in op het onderdeel participatie binnen de nieuwe Omgevingswet. Voor erfgoedvrijwilligers, zoals in de (provinciale) commissies van Heemschut en ook bij lokale organisaties, ligt hier een belangrijke taak om erfgoed op tijd, integraal te voegen in Omgevingsvisies- en -plannen. Dit vergt een omslag in denken en handelen (pro-actief) bij de vrijwilligers binnen en buiten de organisatie. Heemschut zet in op facilitering middels de Heemschut-Academie. Vanuit het landelijk bureau wordt ingezet op een zo goed mogelijke verankering van Erfgoed in de NOVI (Nationale Omgevings Visie)

Projecten vanuit de commissies

Het bestuur zet in op facilitering en (financiële) ondersteuning van door de provinciale commissies geïnitieerde en te initiëren projecten, om het proces van bewustwording en vergroting van het draagvlak (en kennis) ten aanzien van behoud en bescherming van erfgoed en cultuurlandschap te vergroten.

Publicaties

In 2019 zet Heemschut, na het verschijnen van een eerste publicatie over Post '65 architectuur, in op een tweede publicatie in de nieuwe Heemschut-reeks, over Vermaaksarchitectuur.

Vereniging

In het beleidsjaar 2019 wordt, onder meer in de AVL, voor het eerst gewerkt vanuit de nieuwe bestuursstructuur. De reglementen dienen te worden aangepast. De Raad van Toezicht zal nieuwe bestuursleden voordragen voor de vereniging, die in de eerstkomende AVL benoemd zullen worden.

Beleidsplan

In 2019 zal het huidige beleidsplan (2015– 2018) moeten worden vervangen, aangepast dan wel verlengd.

Ambitie

De in onze in 2017 vastgestelde ambitienota genoemde ontwikkeling naar een netwerk organisatie en de werkwijze waarin projecten (steeds vaker) centraal worden geagendeerd stelt hoge eisen aan de commissies. De inbreng, uitwerking en uitvoering door onze commissies is als het gaat om projecten als Post 65, religieus erfgoed, waterschapserfgoed etc. essentieel. Niet alle commissies lijken of zijn daarvoor optimaal geëquipeerd. De samenstelling, omvang en kwaliteit van onze commissies zal onze bijzondere aandacht krijgen. Daarbij wordt ook ingezet op het zo goed mogelijk faciliteren van de vrijwilligers in commissies en werkgroepen, waarbij eigen invullingen en inbreng mogelijk zijn en blijven. Commissies zullen expliciet aan de slag gaan om de blinde vlekken in deskundigheid en geografische spreiding in de samenstelling van de commissie op te heffen. Dit kan niet altijd door aanvulling van de commissie en in die gevallen ligt het voor de hand strategische samenwerking te zoeken met bijvoorbeeld historische verenigingen om deze te betrekken bij zowel het signaleren van kritische ontwikkelingen in gemeenten als bij het organiseren van lokaal draagvlak

De netwerkfunctie en samenwerking door Heemschut-commissies met lokale partners wordt op projectniveau gestimuleerd en gefaciliteerd en waar mogelijk (financieel) ondersteund. Daarnaast is kennisvergroting en -verbreding een onderwerp dat in 2019 zal worden uitgewerkt. Onder de naam Heemschut Academie (zie hieronder) wordt een divers aanbod van eigen dagen en opleidingen van anderen gebundeld.

Faciliteren en ondersteunen vrijwilligers

Van de vrijwilligers in de commissies en werkgroepen wordt een actieve houding verwacht ten aanzien van activiteiten in de bescherming van erfgoed, alsmede bij promotionele activiteiten ter versterking van de naamsbekendheid en het aantal leden van de vereniging. Initiatieven op het gebied van projecten hierin worden gepromoot en ondersteund, waar mogelijk ook financieel. Het bestuur wil projecten stimuleren die inzetten op de koppeling tussen Heemschut-inzet vanuit de commissies en werkgroepen met lokale netwerken (o.a. historische verenigingen en plaatselijke belangenorganisaties).

Het bevorderen van een goede samenwerking tussen commissies en werkgroepen is een onderwerp voor het bestuur in 2019.

Interne communicatie

De digitale nieuwsbrief voor vrijwilligers, waarin nieuws en activiteiten worden vermeld o.a. van bestuur en bureau, zal in 2019 worden voortgezet.

Bezoek aan commissies en werkgroepen

Bestuur en directie zullen zo mogelijk alle commissies en werkgroepen bezoeken om een aantal (nieuwe) zaken te bespreken die hun werk betreffen.

Kadermap online

Het online brengen van de kadermap in een speciaal leden/vrijwilligersonderdeel op de website zal in 2019 worden uitgewerkt.

Commissie Drenthe

Het bestuur zet in op een spoedige invulling van de ontstane vacatures voor de commissieleden in Drenthe. De commissie Groningen neemt tot die tijd samen met het kantoor zolang de honneurs waar.

Ontwikkelen vrijwilligersprogramma's

Ten behoeve van een betere inzet van vrijwilligers wordt in 2019 onder de naam Heemschut Academie gekeken naar de ontwikkeling van een tweetal cursussen: de eerste een cursus(dag) voor nieuwe en bestaande vrijwilligers, om hen meer en betere 'tools' te geven om hun werk te verrichten in de commissies. De tweede is gericht op de Omgevingswet, de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Deze dag zou moeten gaan over de (basis)kennis rond bestemmingsplannen, monumentenlijsten, erfgoedwaardering en bescherming.

Een derde cursus (meer inzicht in juridische aspecten) wordt voor 2020 voorbereid.

Ledenbinding en ledenwerving

Ledenbinding en ledenwerving zijn prioriteiten voor behoud van draagvlak en inkomsten. Ingezet wordt op een actie om bestaande (reeds langer lid zijnde) leden meer te binden. De ledenwerving zal voornamelijk plaatvinden in combinatie met verschillende (lopende) activiteiten en bijeenkomsten. Ook zullen 'melders' van bedreigingen worden gevraagd om (met hun buurtgenoten) lid te worden. Daarnaast wordt ingezet op de ontwikkeling van een ondersteuningsprogramma om via de PR-medewerkers en de commissies meer draagvlak te genereren en de naamsbekendheid van Heemschut te vergroten.

Heemschut Academie

Kennisbevordering onder de vrijwilligers is een belangrijk doel voor de vereniging.

Vanaf 2018 gebeurt dit onder de naam van de Heemschut Academie. Onder deze naam worden een aantal kennisbijeenkomsten aangeboden, die door Heemschut zelf worden georganiseerd. Daarnaast worden activiteiten en cursussen van andere aanbieders geïnventariseerd en aangeboden via de eigen website en via mailings en waar mogelijk ook via andere kanalen. De kennis die wordt aangeboden door onze eigen en andere organisaties is ook toegankelijk voor leden en niet-leden van de vereniging. Meer structurele samenwerking wordt gezocht met andere organisaties om de Heemschut Academie een steviger basis en meer bekendheid te geven, waarbij het ontwikkelen van een eigen aanbod en de daarbij behorende financiering nadere aandacht vraagt.

juridische kennis

Juridische ondersteuning t.b.v. procedures bij planvorming verdient aandacht. Voor de groep juridische vrijwilligers zal worden gezocht naar een nieuwe trekker/voorzitter.

Kantoor

Personeel

Het landelijk bureau kent een zeer kleine bezetting, waarbij het steeds prioriteiten stellen is t.a.v. de uit te voeren taken. In 2019 zal een van de personeelsleden met pensioen gaan. Gekeken wordt naar

ondersteuning van de personele bezetting, die projectgericht kan worden uitbesteed. Te denken valt aan PR / Ledenwerving en ledenbinding, ondersteuning m.b.t. de kennisontwikkeling en uitwisseling (publicaties en kennisbijeenkomsten) en eventueel specifiek juridisch advies.

Huisvesting

De huisvesting dient te worden geëvalueerd, waarbij alle aspecten (locatie, representatief, kosten, synergie, bereikbaarheid, alternatieven) in kaart worden gebracht.

Archivering

Het archief op zolder zal in 2019 verder worden geschoond door enkele vrijwilligers en in delen klaargemaakt voor overdracht aan het stadsarchief.

Financiën en Hulpfonds

Statuten aanpassing

De statuten van het Hulpfonds dienen te worden aangepast aan die van de vereniging, zodat deze beter op elkaar aansluiten en naar elkaar verwijzen. Daarbij wordt gekeken naar de relatie stichting-vereniging alsmede de kansen voor een hernieuwde aanvraag in het kader van de erkenningsregeling van het CBF.

Nieuwe bestuursleden

Het bestuur van het Hulpfonds dient te worden gecompleteerd met een nieuw bestuurslid.

Financiering activiteiten

De huidige veelheid aan activiteiten kan bij dit ledental niet worden voortgezet zonder voldoende financiering. Vanwege de stijgende kosten en dalende inkomsten lijken bezuinigingen onontkoombaar. Een (groeierende) bijdragevraag aan het Heemschut Hulpfonds leidt daar immers tot afname van het vermogen. In 2019 zal de discussie moeten plaats vinden op welke wijze de koers van de vereniging op een duurzame manier kan worden bestendigd.